

РЕШЕНИЕ

13.09.2021

с. Верхний Услон

КАРАР

№ 13-160

**Югары Ослан муниципаль районы шәһәр төзелеше проектлаштыруның жирле
нормативлары турында**

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 29.4 статьясы, Югары Ослан муниципаль районының шәһәр төзелешен проектлауның жирле нормативларын эзерләү, раслау тәртибе турындагы Нигезләмәгә таянып Югары Ослан муниципаль районы халкының тормыш эшчәнлеген өчен уңай шартлар тәэмин итүгә һәм жирле эһәмияттәге объектлар белән тәэмин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенәң жыелма исәп күрсәткечләрен һәм мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган максималь дәрәжәдә үтемле булуын исәпләү күрсәткечләрен билгеләүгә юнәлдерелгән озак сроклы шәһәр төзелеше сәясәтен булдыру максатларында

**Югары Ослан муниципаль районы Советы
каrar итте**

1. Югары Ослан муниципаль районы шәһәр төзелеше проектлаштыруның жирле нормативларын расларга (1кушымта).
2. Югары Ослан муниципаль районы Советының 2017 елның 30 октябреннән 26-285 номерлы карары белән расланган Югары Ослан муниципаль районының шәһәр төзелеше проектлаштыруның жирле нормативларын үз көчен югалткан дип танырга.
3. Әлеге карарны Югары Ослан муниципаль районының рәсми сайтында һәм Татарстан Республикасының хокукый мәгълүмат рәсми порталында урнаштырырга.
4. Югары Ослан муниципаль районы Советының икътисади үсеш, экология, табигый ресурслар һәм жир мәсьәләләре буенча даими комиссиясенә әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны йөкләргә.

Совет рәисе,
Югары Ослан муниципаль районы Башлыгы

М. Г. Зиатдинов

Татарстан Республикасы
Югары Ослан муниципаль
районы Советының 2021
елның 13 сентябреннән 13-
160 номерлы Карарына
1 кушымта

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЮГАРЫ ОСЛАН МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ШӘһӘР ТӨЗЕЛЭШЕ ПРОЕКТЛАШТЫРУНЫҢ ҖИРЛЕ НОРМАТИВЛАРЫ

2021 ел

1. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1.1. Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы шәһәр төзелеше проектлаштыруның жирле нормативлары (алга таба – нормативлар) Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнары һәм Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы норматив-хокукый актлар нигезендә эшләнгән .

1.2. Әлеге нормативлар белән жайга салынмаган мәсьәләләр «Техник жайга салу турында» 2002 елның 27 декабреннән 184-ФЗ номерлы Федераль закон таләпләре нигезендә Россия территориясендә гамәлдә булган законнар һәм норматив-техник документлар белән жайга салына.

1.3. Әлеге нормативлар, оештыру-хокукый формаларына бәйсез рәвештә, Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы территориясендә үз эшчәнлеген алып баручы барлык шәһәр төзелеше эшчәнлегенә субъектлары өчен мәжбүри.

1.4. Шәһәр төзелеше проектларының жирле нормативларын раслау, аларга үзгәрешләр кертү федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы жирле үзидарә органнарының норматив хокукый актлары нигезендә гамәлгә ашырыла .

1.5. Әлеге нормативлар муниципаль район халкы өчен муниципаль район халкының жирле әһәмияттәге объектлар белән тәэмин ителешенең минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; мондый объектларның муниципаль район халкы өчен мөмкин булган максималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре җыелмасын билгели.

1.6. Муниципаль район халкы өчен тәэмин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре һәм муниципаль район халкы өчен мондый объектларның территорияль яктан мөмкин булган максималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре билгеләнә торган муниципаль районның жирле әһәмияттәге объектларына түбәндәге өлкәләргә караган объектлар керә:

жирлекләргә электр һәм газ белән тәэмин итү;

муниципаль район чикләрендәге торак пунктлардан читтә жирле әһәмияттәге автомобиль юллары, транспорт хезмәте күрсәтү;

мәгариф;

сәламәтлек саклау;

мәғлүматлаштыру һәм элемтә;
мәдәният һәм ял оештыру;
социаль тәэмин итү һәм социаль яклау;
физик культура һәм массакуләм спорт;
көнкүреш һәм сәнәгать калдыкларын утильләштерү һәм эшкәртү;
жәмәгать тәртибен саклауны тәэмин итү.

1.7. Нормативлар үз эченә түбәндәге бүлекләрне ала:

төп өлеш (муниципаль район халкы өчен муниципаль район халкының жириле әһәмияттәге объектлар белән тәэмин ителешенең минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; муниципаль район халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булганның максималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре);

нормативларның төп өлешендә булган исәп-хисап күрсәткечләрен нигезләү буенча материаллар;

нормативларның төп өлешендә булган исәп-хисап күрсәткечләрен куллану кагыйдәләре һәм өлкәсе;

муниципаль район халкының муниципаль районның жириле әһәмияттәге объектларында норматив ихтыяжын билгеләү, әлеге объектларны урнаштыру буенча тәкъдимнәр;

муниципаль районның кыскача характеристикасы.

2. ИСЭПЛӨҮ КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕН КУЛЛАНУ КАГЫЙДӘЛӘРЕ ҺӘМ ӨЛКӘСЕ

2.1. Югары Ослан муниципаль районының һәм аның составына керүче жирлекләрнең территорияль планлаштыру документларын, Югары Ослан муниципаль районы территорияләренә карата эшләнелә торган территорияне планлаштыру документларын әзерләү, Килештерү, раслау һәм тормышка ашыру вакытында әлеге нормативларда билгеләнә торган исәп-хисап күрсәткечләре кулланыла.

2.2. Шәһәр төзелешен проектлаштыру нормативлары дөүләт хакимияте һәм жирле үзидарә органнары, шәһәр төзелеше эшчәнлегә турындагы законнарның үтөлешен тикшереп тору һәм күзәтү органнары тарафыннан карарлар кабул итү өчен кулланыла.

2.3. Муниципаль районның жирле әһәмияттәге объектлары исемлегә, муниципаль район халкы тәэмин ителешенең минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре һәм әлеге нормативларның төп өлешендә китерелгән муниципаль район халкы өчен мондый объектларның территорияль яктан мөмкин булган максималь дәрәжәдә үтемле булу дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре үтәү өчен мәжбүри булып тора.

2.4. Гамәлдәге норматив документларны, шул исәптән әлеге нормативларда сылтама бирелә торган документларны юкка чыгарганда һәм (яки) үзгәрткәндә гамәлдән чыгарылган нормаларга таянып эш итәргә кирәк.

3. ЮГАРЫ ОСЛАН МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ КЫСКАЧА ХАРАКТЕРИСТИКАСЫ

3.1. Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы территориясенең кыскача характеристикасы, шулай ук халыкның саны, тыгызлыгы һәм социаль-демографик составы турында мәгълүматлар, муниципаль районның башка характерлы үзенчәлекләре 1 таблицада китерелгән.

1 таблица

т/б №	Күрсәткечнең атамасы	Сыйфатлама
1	Муниципаль район территориясенең Татарстан Республикасы структурасында урнашуы	Югары Ослан муниципаль районы Татарстан Республикасының көнбатыш өлешендә урнашкан
2	Муниципаль район чикләрендәге территориянең гомуми мәйданы, га	130282
3	Муниципаль районның административ үзәге	Югары Ослан авылы
4	2011 елның 1 гыйнварына даими халык саны	
	Барлыгы-кеше.	16070
	шул исәптән: шәһәр авыл	866 15204
5	2016 елның 1 гыйнварына халык тыгызлыгы, кеше/кв. км	13,00
6	2014 елның 1 гыйнварына халыкның яшь структурасы	
	эш яшеннән яшьрәк халык, кеше	15,9
	эшкә яраклы яштәге халык (ир – атлар-16-59 яшь, хатын-кызлар-54 яшь), кеше.	55,0
	эш яшеннән өлкәнрәк халык, кеше	29,1
7	2030 елга даими халык саны фаразы	
	Барлыгы-кеше.	146000
	шул исәптән: шәһәр	130000

	авыл	16000
8	2016 елның 1 гыйнварына торак фонды күләме, мең кв. метр торак мәйданы	6718,7
9	Халыкның торак белән тәэмин ителеше дәрәжәсе, кв.м / кеше	46
10	Муниципаль район территориясендә табигый-климат шартлары	
	климат районы (климатик районлаштыру картасы нигезендә төзелеш өчен)	IV
	сейсмик куркыныч дәрәжәсе (баллар)	5 – 6
	табигать-климат шартларына гомуми бәя	уңайлы

4. ТӨП ӨЛЕШ

4.1. Муниципаль район халкын электр һәм газ белән тээмин итү объектлары белән тээмин итүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; муниципаль район халкы өчен мондый объектларның территориаль үтемлелеге максимал дәрәжәдә рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре;

4.1.1. Инженерлык жиһазлары системасын территориаль планлаштыру документлары һәм электр һәм газ белән тээмин итү схемалары нигезендә проектларга кирәк, ул билгеләнгән тәртиптә эшләнгән һәм расланган.

Өлеге тармак схемаларында технологиянең, егәрлекнең, инженерлык челтәрләренең күләмнәренең принципияль мәсьәләләре хәл ителергә тиеш, схеманы гамәлгә ашыру чираты буенча киңәшләр бирелде.

4.1.2. Күрсәтелгән исәп-хисап күрсәткечләре 2 таблицада китерелгән.

2 таблица

№ т/б	Объект исеме	Халыкның тээмин ителешенең минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсе	Халык өчен территориаль үтемлелек дәрәжәсе
1	Электр белән тээмин итү системасы объектлары: электр трансформатор подстанцияләре, бүлү пунктлары, төрле көчәнешләрдәге электр челтәрләре	Торак һәм жәмәгать биналарының электр энергиясе белән 100 процент тээмин ителеше; Торак урамнарның 100 процент яктыртылышы	билгеләнми
2	Үзәкләштерелгән газ белән тээмин итү системасы объектлары: газ бүлү һәм газ тутыру станцияләре һәм пунктлары, газ жайга салу пунктлары, газ бүлү челтәрләре	Торак биналарны газ белән тээмин итү 100% *	билгеләнми

* халык саны 3 меңнән артык булган шәһәрләр һәм авыл торак пунктлары өчен, торак биналарны стационар электр плитәләре белән жиһазлаганда, газ белән тәэмин итү системаларының булмавы рәхсәт ителә

4.2. Муниципаль район чикләрендә торак пунктлардан читтә урнашкан автомобиль юллары һәм муниципаль районның җирле әһәмияттәге объектларга, муниципаль район халкына транспорт хезмәте күрсәтү объектлары белән тәэмин ителешнең минималь рәхсәт ителгән дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; муниципаль район халкы өчен мондый объектларның территорияль үтемлелеге максималь дәрәжәдә рәхсәт ителгән дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре;

4.2.1. Барлык торак пунктлар да каты өслекле автомобиль юллары белән тәэмин ителергә тиеш.

4.2.2. Жәмәгать пассажир транспортының тукталыш пунктларын муниципаль районның җирле әһәмияткә ия автомобиль юлларында урнаштырырга кирәк, алар буенча шәһәр яны һәм шәһәрара автобус маршрутлары узу күздә тотыла.

4.2.3. Муниципаль район территориясендә (административ үзәктә) кимендә 1 пассажир вокзалын автомобиль транспорты урнаштыруны күздә тотарга кирәк.

4.2.4. Муниципаль район халкының автосервис, юл буйларында хезмәт күрсәтү объектлары белән тәэмин ителешенең минималь рәхсәт ителгән дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре билгеләнми.

4.2.5. Торак пунктлар, транспорт хезмәте күрсәтү объектлары чикләреннән читтә автомобиль юлларының территорияль яктан мөмкин булган кадәр үтемле булуын исәпләү күрсәткечләре билгеләнми.

4.3. Муниципаль район халкының мәгариф объектлары белән тәэмин ителешенең минималь рәхсәт ителгән дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; муниципаль район халкы өчен мондый объектларның территорияль яктан мөмкин булганның максималь рәхсәт ителгән дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре;

4.3.1. Күрсәтелгән исәп-хисап күрсәткечләрен 3 таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

3 таблица

№ т/б	Объект исеме	Халыкның тээмин ителешенең минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсе	Халык өчен территориаль үтемлелек дәрәжәсе
1	Мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләре		
	шәһәр торак пунктларында	халыкның демографик структурасына бәйлә рәвештә: колачлау 1 – 6 яшьлек балаларның 85 %	2 каттан артык төзелеш вақытында-300 метр; бер-ике катлы төзелештә-500 метр
	авыл торак пунктларында	халыкның демографик структурасына бәйлә рәвештә: колачлау 1-6 яшьлек балалар 40 %	500 метр
2	Гомуми белем бирү учреждениеләре		
	шәһәр торак пунктларында	халыкның демографик структурасына бәйлә рәвештә: колачлау 7-15 яшьлек балалар 100 % ; 16-17 яшьлек балалар 75%	I дәрәжә укучылары өчен-15 минут транспорт үтемлелеге; укуның II һәм III баскычлары укучылары өчен-50 минут транспорт үтемлелеге
	авыл торак пунктларында	халыкның демографик структурасына бәйлә рәвештә: колачлау 7-15 яшьлек балалар 100 % ; 16-17 яшьлек балалар 75%	I дәрәжә укучылары өчен-2 километр һәм 15 минут транспорт үтемлелеге; укуның II һәм III баскычларында укучылар өчен-4 километр һәм 30 минут транспорт үтемлелеге
3	Өстәмә белем бирү учреждениеләре		
	шәһәр торак пунктларында	7 – 17 яшьлек балаларның 10% колачлы	1000 метр яки транспорт үтемлелеге 30 минут
	авыл торак пунктларында	7 – 17 яшьлек балаларның 10% колачлы	билгеләнми
<p>Искәрмә. Махсус һәм сәламәтләндерү мәктәпкәчә белем бирү һәм гомуми белем бирү учреждениеләре өчен исәп-хисап күрсәткечләре проектлауга бирем буенча кабул ителә.</p>			

4.3.2. Учреждениедән 1 километрдан артык ераклыкта яшәүче авыл гомуми белем бирү мәктәпләре укучылары өчен балаларны йөртү өчен билгеләнгән махсус транспортта уку урынына илтүне оештыру күздә тотыла.

Махсус транспорт тукталышларының территориаль яктан мөмкин булган дәрәжәдә үтемле булуы 500 метрга тиң.

Авыл гомуми белем бирү мәктәпләренең I һәм II дәрәжә укучылары өчен территориаль үтемлелегенең иң чик күрсәткече, транспорт хезмәте күрсәтүне оештыруны исәпкә алып, 15 километр тәшкил итә.

15 километрдан артык ераклыкта, шулай ук начар һава шартлары вакытында транспорт белән барып житү мөмкинлеге булмаган чорда мәктәп яны интернатын күздә тотарга кирәк. Мәктәп яны интернатының сыйдырышлыгы гомуми белем бирү учреждениесендәге урыннарның гомуми саныннан 10% тәэмин ителүчәнлек дәрәжәсенә карап билгеләнә.

4.3.3. Халык саны 2 тапкырдан да артачак яңа төзелә яки Территориаль үсеш ала торган торак пунктлар өчен, фаразланыла торган халыкның демографик составы турында мәгълүматлар булмаганда, тәэмин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенә түбәндәге исәп-хисап күрсәткечләрен кабул итәргә кирәк:

мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләре-1 мең кешегә 180 урын, шул ук вакытта торак төзелеше территориясендә 1 мең кешегә 100 урыннан да артык түгел;
гомуми белем бирү учреждениеләре-1 мең кешегә 180 урын.

4.4. Муниципаль район халкының сәламәтлек саклау объектлары белән тәэмин ителешенең минималь рәхсәт ителгән дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; муниципаль район халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган максималь рәхсәт ителгән дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре;

4.4.1. Күрсәтелгән исәп-хисап күрсәткечләрен 4 таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

4 таблица

№ т/б	Объект исеме	Халыкның тәэмин ителешенең минималь рәхсәт ителгән дәрәжәсе	Халык өчен территориаль үтемлелек дәрәжәсе
1	Барлык типтагы стационар		
	шәһәр торак пунктларында	1 мең кешегә 13,47 койка	60 минут жәяү йөрү мөмкинлеге
	авыл торак пунктларында	билгеләнми	билгеләнми
2	Амбулатор-поликлиника учреждениеләре		
	шәһәр торак пунктларында	1 мең кешегә сменага 18,15 кеше килү	Жәяүлеләр өчен 30 минут
	авыл торак пунктларында	1 мең кешегә сменага 18,15 кеше килү	Жәяүлеләр өчен 30 минут
3	Ашыгыч медицина ярдәме учреждениеләре		
	шәһәр торак пунктларында: ашыгыч медицина ярдәме станцияләре (подстанцияләре)	1 мең кешегә 0,1 автомобиль	Махсус автомобильдә 15 минут транспорт үтемлелеге
	авыл торак пунктларында: күчмә медицина ярдәме пунктлары	1 мең кешегә 0,2 автомобиль	Махсус автомобильдә транспорт үтемлелеге 30 минут

4.5. Муниципаль район халкын мәгълүматлаштыру һәм элемтә объектлары белән тәэмин итүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; муниципаль район халкы өчен мондый объектларның территориаль үтемлелеге максималь дәрәжәдә рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре;

4.5.1. Мәгълүматлаштыру һәм элемтә объектлары белән шәһәр торак пунктлары халкының тәэмин ителешенең минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләрен 5 таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

5 таблица

№ т/б	Объект исеме	Үлчәү берәмлеге	Халыкның тәэмин ителешенең минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсе
1	Районара почта	50-70 почта элемтәсе бүлегенә объектлар	1
2	Тавыш трансформатор подстанцияләре (10-12 мең абонентка исәпләнгән)	-	1
3	Кабельле телевидениенең техник үзәге	торак районы объектлары	1

4.5.2. 5 таблицада күрсәтелмәгән мәгълүматлаштыру һәм элемтә объектлары белән муниципаль район халкын тәэмин итүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре билгеләнми.

4.5.3. Муниципаль район халкы өчен мәгълүматлаштыру һәм элемтә объектларының территориаль яктан мөмкин булган дәрәжәдә файдаланылуының исәп-хисап күрсәткечләре билгеләнми.

4.6. Муниципаль район халкының ял һәм мәдәният объектлары белән тәэмин ителешенең минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; муниципаль район халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булганның максималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре;

4.6.1. Муниципаль районның жирле әһәмияттәге объектларга караган мәдәният һәм ял объектлары өчен күрсәтелгән исәп-хисап күрсәткечләре билгеләнми.

4.7. Муниципаль район халкын социаль тээмин итү һәм социаль яклау объектлары белән тээмин итүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; муниципаль район халкы өчен мондый объектларның территориаль үтемлелеге максималь дәрәжәдә рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре;

4.7.1. Күрсәтелгән исәп-хисап күрсәткечләрен 6 таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

6 таблица

№ т/б	Объект исеме	Халыкның тээмин ителешенең минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсе	Халык өчен территориаль үтемлелек дәрәжәсе
1	Халыкка социаль хезмәт күрсәтү комплекслы үзәге	Муниципаль районга 1 объект	билгеләнми
2	Гаиләгә һәм балаларга социаль ярдәм күрсәтү бүлекчәсе	Муниципаль районга 1 объект	билгеләнми
3	Картлар һәм инвалидлар өчен интернат-йорт	1 урын-3 мең кешегә / Муниципаль районга 1 объект	билгеләнми
4	Төнге тору йортлары, социаль адаптация үзәкләре	Муниципаль районга 1 объект	билгеләнми

4.7.2. Таблицада күрсәтелмәгән объектлар өчен исәп-хисап күрсәткечләре билгеләнми.

4.8. Муниципаль район халкының физик культура һәм массакүләм спорт объектлары белән тәэмин ителешенең минималь рәхсәт ителгән дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; муниципаль район халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган максималь дәрәжәдә үтемле булуын исәпләү күрсәткечләре;

4.8.1. Күрсәтелгән исәп-хисап күрсәткечләре 7 таблицада китерелгән.

7 таблица

№ т/б	Объект исеме	Халыкның тәэмин ителешенең минималь рәхсәт ителгән дәрәжәсе	Халык өчен территориаль үтемлек дәрәжәсе
шәһәр торак пунктлары өчен:			
1	Балалар һәм яшүсмерләр спорт мәктәпләре	1 мең кешегә исәпләнгән залның 10 кв. метры	Жәяүлеләр өчен 30 минут
2	Бассейннар (ачык һәм ябык гомуми файдаланудагы)	1 мең кешегә исәпләнгән су өсте мәйданы 75 кв. метр	Жәяүлеләр өчен 30 минут
Искәрмә. Исәп-хисап күрсәткечләре авыл торак пунктлары өчен билгеләнми.			

4.8.2. 7 таблицада күрсәтелмәгән физик культура һәм массакүләм спорт объектлары өчен исәп-хисап күрсәткечләре билгеләнми.

4.9. Муниципаль район халкының көнкүреш һәм сәнәгать калдыкларын утильләштерү һәм эшкәртү объектлары белән тәэмин ителешенең минималь рәхсәт ителгән дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; муниципаль район халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган максималь дәрәжәдә үтемле булуын исәпләү күрсәткечләре;

4.9.1. Муниципаль район территориясендә урнашкан көнкүреш һәм сәнәгать калдыклары белән эш итү системасын оештыруны Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы территориясен санитар чистартуның Генераль схемасы һәм Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы территориясен төзекләндерү Кагыйдәләре нигезендә күздә тотарга кирәк.

4.10. Муниципаль район халкын, жәмәгать тәртибен саклауны тээмин итә торган объектлар белән тээмин итүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенә исәп-хисап күрсәткечләре; муниципаль район халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган максималь дәрәжәдә үтөмлө булуын исәпләү күрсәткечләре;

4.10.1. Күрсәтелгән исәп-хисап күрсәткечләрен 8 таблицә нигезендә кабул итәргә кирәк.

8 таблицә

№ т/б	Объект исеме	Халыкның тээмин ителешенә минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсе	Халык өчен территориаль үтөмлөлөк дәрәжәсе
1	Бүлек/полиция бүлегә	Муниципаль районга 1 объект	билгеләнми
2	Тәртип саклау терәк пункты		
	шәһәр торак пунктлары өчен	Торак төркемгә гомуми мәйданы 10 кв. метр	билгеләнми
	авыл торак пунктлары өчен	1 объект - 1-3 авыл жирлегә	билгеләнми

5. МУНИЦИПАЛЬ РАЙОН ХАЛКЫНЫҢ МУНИЦИПАЛЬ ӨНӘМИЯТТӨГЕ
ОБЪЕКТЛАРГА НОРМАТИВ ИХТЫЯЖЫН БИЛГЕЛӨҮ, ӘЛЕГЕ ОБЪЕКТЛАРНЫ
УРНАШТЫРУ БУЕНЧА ТӘКЪДИМНӨР

5.1. Электр һәм газ белән тәэмин итү объектларын урнаштыру буенча
тәкъдимнөр

•5.1.1. Электр белән тәэмин итү системаларын проектлауны «Шөһәр электр
челтәрләрен проектлау буенча Инструкция» 34.20.185-94 РД (2 бүлек), СП 31-110-
2003 «Торак һәм жәмәгать биналарының электр жайланмаларын проектлау һәм
монтажлау» (6 бүлек), «ФСК ЕЭС» ААҖнең техник сәясәте турындагы 2006 елның 2
июнендәге нигезләмә (2 бүлек) таләпләренә туры китереп билгеләнә торган электр
чыганақларына электр нагрузкасы күрсәткечләре нигезендә гамәлгә ашырырга кирәк.

Алдан исәп-хисаплар ясау өчен торак пунктлар территорияләренә чагыштырма
исәп-хисап йөкләнешенә эреләнгән күрсәткечләрен 9 таблица нигезендә кабул
итәргә кирәк.

9 таблица

Халык саны (мең кеше)	Торак пункт					
	табигый газда плитәләр белән (кВт/кеше)			стационар электр плитәләре белән (кВт/кеше)		
	тулаем алганда, торак пункт буенча	шул исәптән:		тулаем алганда, торак пункт буенча	шул исәптән:	
үзәк		микрорайоннар /төзелеш кварталлары	үзәк		микрорайоннар /төзелеш кварталлары	
50дән артык	0,46	0,62	0,41	0,55	0,72	0,51
3 – 50	0,43	0,55	0,40	0,52	0,65	0,50
кимендә 3	0,41	0,51	0,39	0,50	0,62	0,49
<ul style="list-style-type: none"> • Искәрмә. • 1. Торак пунктта газ һәм электр плитәләре булган торак йортлар булса, күрсәткечләр алар белән чагыштырганда интерполяция ысулы белән билгеләнә. • 2. Торак пункт үзәге төшенчәсе астында төрле административ, мәдәни, уку учреждениеләре, сәүдә һәм жәмәгать туклануы предприятиеләре тупланган территорияне аңларга кирәк. • 3. Таблицада вак сәнәгать предприятиеләреннән йөкләмәләр исәпкә алынмаган. Аларны исәпкә алу өчен түбәндәге коэффициентларны кулланырга кирәк: <ul style="list-style-type: none"> • табигый газда плитәләр куелган торак пунктлар өчен: 1,2-1,6; • стационар электр плитәләре булган торак пунктлар өчен: 1,1-1,5. • Торак пункт үзәге территориясендә зур өнәмияткә ия булырга кирәк. 						

- Электр энергиясен бүлү системасының көчөнешен сайлау, перспективалы электр йөклөнешләрәнең үсешен анализлауны исәпкә алып, Татарстан Республикасының бүлү электр челтәре комплексы челтәрләрәнең перспективалы үсеше схемасы нигезендә гамәлгә ашырылырга тиеш.

- Торак пунктларның электр челтәрләрәнең киеренкелеге исәп-хисап чоры һәм энергия системасында көчөнешләр системасы чикләрендә аларны үстерү концепциясен исәпкә алып сайлана: 35 – 110 – 220 – 500 я 35 – 110 – 330 – 750 кВ.

Электр белән тәэмин итү системасының көчөнеше, энергия трансформациясе баскычларының иң аз санын исәпкә алып, сайлап алынырга тиеш. Якын арада 35-110/10 кВ көчөнешләр системасы иң максатка ярашлы булып тора.

Электр челтәрләрән проектлау, торак пунктларның һәм алар янәшәсендәге территорияләрнең барлык кулланучыларын исәпкә алып, 35-110 кВ һәм аннан да күбрәк көчөнешле электр белән тәэмин итүче челтәрләрне һәм 6-20 кВ көчөнешле бүлү челтәрләрән үзара бәйләү белән комплекслы рәвештә башкарылырга тиеш. Шул ук вакытта, ведомство карамагына карамастан, төрле кулланучыларны тукландыру өчен электр белән тәэмин итү системасының аерым элементларын бергәләп куллануны күздә тотарга киңеш ителә.

Торак пунктлар территорияләрендә трансформатор подстанцияләрән һәм бүлү жайланмаларын проектлауны электр жайланмаларын урнаштыру кагыйдәләре һәм 2006 елның 2 июнендәге «ФСК ЕЭС» ААҖнең техник сәясәте турындагы Нигезләмәнең 2 бүлегә таләпләре нигезендә гамәлгә ашырырга кирәк.

5.1.2. Газ белән тәэмин итүнең гамәлдәге системаларын проектлау һәм төзү, реконструкцияләү һәм үстерү СНиП 42-01-2002 «Газ белән тәэмин итү системалары» таләпләре, «Газ бүлү һәм газ куллану челтәрләрәнең куркынычсызлыгы кагыйдәләре» сәнәгать куркынычсызлыгы өлкәсендәге нормалар һәм кагыйдәләр нигезендә гамәлгә ашырылырга тиеш.

Татарстан Республикасын газ белән тәэмин итү һәм газлаштыруның Генераль схемасы нигезендә, торак-коммуналь хужалыкны, сәнәгать һәм башка оешмаларны газлаштыру буенча республика программалары нигезендә.

Газ куллануның эреләндерелгән күрсәткечен күләмдә кабул итәргә кирәк:

үзәкләштерелгән кайнар су белән тәэмин итү булганда-бер кешегә елына 120 куб. м;

кайнар су белән тээмин иткөндә, газ су жылыткычлардан-бер кешегә елына 300 куб. м;

кайнар су белән тээмин ителмәгән очракта-бер кешегә 180 куб. м;

авыл торак пунктлары өчен-елына 220 куб. м.

Газ бүлү һәм газ тутыру станцияләре торак пунктлардан читтә урнашырга тиеш.

Газ өстәмә пунктларны торак пунктның торак төзелеше территориясеннән читтә, аскы яктан урнаштырырга кирәк.

Газ тутыру станцияләрен урнаштыру өчен жир кишәрлекләренәң максималь күләме, житештерүчәнлегенә карап, елына 10 мең тонна – 6 га; елына 20 мең тонна – 7 га; елына 40 мең тонна – 8 га.

Газ өстәмә пунктларны урнаштыру өчен жир кишәрлекләре күләме 0,6 гектардан артмаска тиеш.

5.2. Муниципаль район халкының торак пунктлар чикләреннән читтә урнашкан транспорт объектларында норматив ихтыяжын билгеләү, әлеге объектларны урнаштыру буенча тәкъдимнәр

5.2.1. Күчмә составка хезмәт күрсәтү станцияләре, автомобильләргә ягулык салу станцияләре, юу пунктлары, тикшерү эстакадалары, майданчык-стоянкалар) хезмәт күрсәтү өчен билгеләнгән предприятие һәм автосервис объектларын проектлауны автомобиль транспорты хәрәкәте интенсивлыгына бәйле рәвештә икътисадый һәм статистик эзләнүләр нигезендә башкарырга кирәк.

5.2.2. Машиналар хәрәкәте интенсивлыгын, үтеп баручы автотуристлар санын, шулай ук якын-тирә торак пунктларның ихтыяжларын исәпкә алып, проектлау эше буенча сәүдә һәм жәмәгать туклануы предприятиеләренәң саны һәм сыйдырышлыгы таләп ителә.

5.2.3. Автомобиль юлларында ял итү майданчыкларын, туристик транспорт тукталышларын күздә тотарга кирәк. Алар арасында III категорияле автомобиль юллары өчен тәкъдим ителә торган ара – 25-35 километр, IV категорияле автомобиль юллары өчен – 45-5 километр. Әлеге майданчыкларның сыйдырышлылыгы III категорияле юлларда 10 – 15 транспорт берәмлегеннән дә ким түгел, 10 – IV категорияле юлларда бер үк вакытта тукталышка исәп тотарга кирәк.

5.2.4. Жәмөгать транспорты тукталышлары урыннарында тукталыш һәм утыру майданчыклары, пассажирлар өчен павильоннар булдыру тәкъдим ителә.

Тукталыш майданчыкларының киңлеген – машина йөрү өлешенең төп полосаларының киңлегенә, ә озынлыгын-бер үк вакытта туктатыла торган автобуслар санына карап, әмма 10 метрдан да ким булмаган күләмдә кабул итәргә кирәк.

5.2.5. Муниципаль районның жирле әһәмияттәге объектларына карый торган торак пунктлар һәм транспорт хезмәте күрсәтү объектлары чикләреннән читтә автомобиль юлларын урнаштыруга карата таләпләр, аларның параметрлары СП 42.13330 " СНиП 2.07.01-89 * Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү» һәм транспорт өлкәсендә башка норматив документлар нигезендә билгеләнә .

5.3. Мәгариф объектларын урнаштыру буенча тәкъдимнәр

5.3.1. Мәгариф объектларын урнаштыруга таләпләр һәм аларның параметрлары СП 42.13330 " СНиП 2.07.01-89 * Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү», СанПиН 1.2.3685-21 "Кеше өчен яшәү тирәлегә факторларының иминлеген һәм (яки) зыянсызлыгын тәэмин итүгә карата гигиена нормативлары һәм таләпләр" нигезендә билгеләнә.

5.3.2. Халык саны 200 кешедән ким булган авыл торак пунктлары өчен башлангыч сыйныфлар белән берлектә кече сыйныфлы мәктәпкәчә учреждениеләрне урнаштыруны күздә тотарга киңәш ителә.

5.3.3. Авыл торак пунктларында өстәмә белем бирү учреждениеләре урыннарын гомуми белем бирү мәктәпләре биналарында карарга тәкъдим ителә.

5.3.4. Сәламәт балалар өчен мәктәпкәчә учреждениеләрдә урыннар саны нормативы тәшkil итә:

1 төркемгә – 10-20 урын;	10 төркемдә-92-200 урын.
2 төркемдә -18-40 урын;	
3 төркемдә-28-60 урын;	
4 төркемдә-48-80 урын;	
5 төркемдә-46-100 урын;	
6 төркемдә-58-120 урын;	
7 төркемдә-64-140 урын;	
8 төркемдә-74-160 урын;	
9 төркемдә-84-180 урын;	

5.3.5. Шәһәр һәм авыл торак пунктлары өчен мәктәпкәчә учреждениеләрнең гомуми мәйданы (биналар мәйданнары) буенча чагыштырма күрсәткечләр 10 таблицада китерелгән.

10 таблица

Мәктәпкәчә учреждениенең тибы	Күрсәткеч (тәрбияләнүчегә кв. метр)	
	шәһәр торак пунктлары өчен	авыл торак пунктлары өчен
1 төркемгә	–	19,59
2 төркемгә	–	12,05
3 төркемгә:	–	11,31
4 төркемгә	15,99	10,49
6 төркемгә	15,37	12,30
8 төркемгә	14,51	11,04
10 төркемгә	15,12	–
12 төркемгә	13,89	–

5.3.6. Мәктәпкәчә учреждениеләр өчен жир кишәрлекләре күләмен объектларның сыйдырышлыгына карап кабул итәргә кирәк:

100 урынга кадәр – 1 урынга 40 кв. метр;

100 урын – 1 урынга 35 кв.метр.

Күрсәтелгән жир кишәрлекләренең күләме реконструкция шартларында 25 % ка кимергә мөмкин; яңа төзелә торган яки территориаль үсеш ала торган торак пунктларда халык саны 2 тапкырдан да артачак.

5.3.7. Шәһәр һәм авыл торак пунктлары өчен гомуми белем биру учреждениеләренең (биналар мәйданнары) гомуми мәйданының чагыштырма күрсәткечләре 11 таблицада китерелгән.

11 таблица

Күрсәткеч (тәрбияләнүчегә кв. метр)			
шәһәр торак пунктлары өчен		авыл торак пунктлары өчен	
укытуның I баскычы (башлангыч):			
4 сыйныфка (180 укучы)	31,73	20 укучыга	13,75
		40 укучыга	10,18
		60 укучыга	10,07

уқытуның I һәм II дәрәжәләре (тугызьеллык):			
8 сыйныфка (400 укучы)	20,00	108 укучыга (12 укучы/сыйныф)	19,43
		- 162 укучыга (18 укучы/сыйныф)	16,10
		216 укучы (24 укучы/сыйныф)	15,15
уқытуның III баскычы:			
11 сыйныфка (275 укучы)	23,92	14 сыйныфка (350 укучы)	22,25
22 сыйныфка (550 укучы)	20,46		
33 сыйныфка (825 укучы)	16,96		

5.3.8. Гомуми белем бирү учреждениеләре өчен жир кишәрлекләре күләмен объектларның сыйдырышлыгына карап кабул итәргә кирәк:

400 урынга кадәр – 1 урынга 50 кв. метр;

400-500 урын – 1 урынга 60 кв. метр;

500-600 урын – 1 урынга 50 кв. метр;

600-800 урын – 1 урынга 40 кв. метр;

800-1100 урын – 1 урынга 33 кв. метр;

1100-1500 урын – 1 урынга 21 кв. метр;

1500-2000 урын – 1 урынга 17 кв. метр.

Күрсәтелгән күләмнәр реконструкция шартларында 20% ка киметелергә мөмкин.

5.4. Муниципаль район халкының сәламәтлек саклау объектларына норматив ихтыяжын билгеләү, әлеге объектларны урнаштыру буенча тәкъдимнәр

5.4.1. Муниципаль район халкының аптека һәм сәт кухнялары белән тәэмин ителешенә, мондый объектларның муниципаль район халкы өчен территориаль үтемлелеге буенча тәкъдим ителгән күрсәткечләре 12 таблицада китерелгән.

12 таблица

№ т/б	Объект исеме	Халыкның тәэмин ителеш дәрәжәсе	Халык өчен территориаль үтемлек дәрәжәсе
1	Даруханәләр		
	шәһәр торак пунктларында	1 объект 10 мең кешегә/ 1 мең кешегә гомуми майданы 50 кв. метр	Жәяүлеләр өчен 30 минут

	авыл торак пунктларында	1 мең кешегә гомуми майданы 14 кв. метр	Жәяүлеләр өчен 30 минут
2	Сөт кухнялары (1 яшькә кадәрге балалар өчен)		
	шәһәр торак пунктларында	1 балага тәүлегенә 4 порция	билгеләнми
	авыл торак пунктларында		

5.4.2. Сәламәтлек саклау объектларын урнаштыруга таләпләр һәм аларның параметрлары СП 42.13330 " СНиП 2.07.01-89 * Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү», СП 2.1.3678-20 "Биналарны, корылмаларны, жайланмаларны һәм транспортны эксплуатацияләүгә, шулай ук товарлар сатуны, эшләр башкаруны яки хезмәт күрсәтүне гамәлгә ашыручы хужалык итүче субъектларның эшчәнлек шартларына карата санитар-эпидемиологик таләпләр" һәм башка норматив документлар билгеләнә.

5.4.3. Барлык типтагы стационарлар өчен жир кишәрлекләре күләмен объектларның сыйдырышлыгына карап кабул итәргә кирәк:

- 50 койкага кадәр – 1 урынга 300 кв. метр;
- 50-100 койка – 1 урынга 300 – 200 кв. метр;
- 100 – 200 койка – 200 – 140 кв. метр-1 урынга 100-200 койка-200-140 кв. метр;
- 200-400 койка – 1 урынга 140-100 кв. метр;
- 400-800 койка – 100-80 кв. метр-1 урынга;
- 800-1000 койка – 1 урынга 80 – 60 кв. метр;

1000 койкадан артык – 1 урынга 60 кв. метр.

Күрсәтелгән күләмнәр реконструкция шартларында 25 % ка киметелергә мөмкин.

5.4.4. Амбулатор-поликлиника учреждениеләре, диспансерлар өчен жир кишәрлеге күләмен стационардан башка сменага 0,1 га, ләкин объектка 0,3 га да ким булмаган жир участогын күздә тотарга кирәк.

5.4.5. Фельдшер-акушерлык пункты өчен жир участогының күләме 0,2 га тәшкил итәргә тиеш.

5.4.6. Ашыгыч медицина ярдәме станциясе (подстанциясе) өчен, күчмә медицина ярдәме пункты өчен жир участогы күләмен 1 автомобильгә 0,05 га, ләкин 0,1 га ким булмаган күләмдә кабул итәргә киңәш ителә.

5.4.7. Даруханәләр өчен жир кишәрлегенә күләме 0,2 – 0,3 га тәшкит итәргә тиеш.

5.4.8. Сәт кухнялары өчен жир участогының күләме тәүлегенә 1 мең порциягә 0,015 га, ләкин 0,15 гектардан да ким булмаган күләмдә кабул итәргә киңәш ителә.

5.5. Мәгълүматлаштыру һәм элемент объектларын урнаштыру буенча тәкъдимнәр

5.5.1. Яңа төзелешне гәмәлгә ашырганда телекоммуникация системаларын, эфир цифрлы телевидениене күмәк кабул итү системаларын урнаштыруны һәм бер үк вакытта өч элемент операторы тарафыннан хезмәт күрсәтү өчен кирәкле булган ябык эчке коммуникацияләр буенча йорт эчендәге элемент чөлтәрләрен урнаштыруны күздә тотарга кирәк.

5.5.2. Яңа территорияләргә төзегәндә Гражданнар оборонасы сигналлары һәм гадәттән тыш хәлләр сигналлары буенча халыкка хәбәр итү системасының локаль чөлтәрләрен урнаштыруны күздә тотарга кирәк.

5.5.3. Мәгълүматлаштыру һәм элемент объектларын урнаштыру өчен жир кишәрлекләре мәйданын 13 таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

13таблица

№ т/б	Объект исеме	Участок мәйданы
1	• Районара почтаamt	• 0,6-1 га
2	• Автоматик телефон станциясе	• 0,25 га
3	• Автоматик телефон станциясе	• 0,3 га
4	• Концентратор	• 40-100 кв. метр
5	• Терәк-көчәйтү станциясе	• 0,1-0,15 га
6	• Блок-чыбыклы тапшырулар станциясе	• 0,05-0,1 га
7	• Тавыш трансформатор подстанциясе	• 50-70 кв. метр
8	• Кабельле телевидениенә техник үзәге	• 0,3-0,5 га

•5.5.4. Элемент предприятиеләре биналарын, зарарлы, коррозия-актив, күңелсез сөрүлек матдәләре һәм тузаннары бүлөп бирү чыганагы булган күрше

предприятиеләргә яки технологик процесслы объектларга карата, аларның санитар-яклау зоналарыннан читтә урнаштыру зарур.

- 5.5.5. Шәһәрара телефон станцияләре, шәһәр телефон станцияләре, телеграф төеннәре һәм станцияләр, чыбыклы тапшырулар станцияләре квартал эчендә яки торак пункт микрорайоны эчендә проектларга кирәк.

- 5.5.6. Элемтә линияләрен урнаштыру «Элемтә линияләре өчен җир бүлөп биру нормалары» СН 461-74 таләпләренә туры китереп башкарылырга тиеш.

5.6. Муниципаль район халкының мәдәният һәм ял объектларында норматив ихтыяжларын билгеләү, әлеге объектларны урнаштыру буенча тәкъдимнәр

5.6.1. Муниципаль район халкы өчен муниципаль район халкының мәдәният һәм ял объектлары белән тәмин ителешенә, мондый объектларның территориаль үтемлелегә дәрәжәсенә тәкъдим ителә торган күрсәткечләрен 14 таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

14 таблица

№ т/б	Объект исеме	Халыкның тәмин ителешенә минималь рәхсәт ителгән дәрәжәсе	Халык өчен территориаль үтемлек дәрәжәсе
1	Кинотеатрлар	1 мең кешегә 25-35 урын	60 минут җәяү йөрү мөмкинлеге
2	Концерт заллары	1 мең кешегә 3,5 – 5 урын	60 минут җәяү йөрү мөмкинлеге
3	Музейлар	Муниципаль районга 1 объект	60 минут җәяү йөрү мөмкинлеге
4	Күргәзмә заллары	Муниципаль районга 1 объект	60 минут җәяү йөрү мөмкинлеге
5	Универсаль, шул исәптән ясалма бозлы, спорт-тамаша заллары	6-9 урын-1 мең кешегә	60 минут җәяү йөрү мөмкинлеге

5.6.2. 14таблицада күрсәтелмәгән мәдәният һәм ял объектлары өчен күрсәткечләрне проектлауга бирелгән бирем нигезендә кабул итәргә кирәк.

5.6.3. Шәһәр торак пунктларында проектлана торган мәдәният һәм ял объектларының санын, составын һәм сыешлыгын билгеләгәндә, хәрәкәт итү өчен чикләнгән зонада урнашкан башка торак пунктлардан килгән халыкны өстәмә рәвештә исәпкә алырга кирәк.

Авыл торак пунктларында проектлана торган мәдәният һәм ял объектларының санын, составын һәм сыйдырышлылыгын билгеләгәндә, 30 минутлык жәяүлеләр йөри алырлык зонада урнашкан башка торак пунктлардан килгән халыкны өстәмә рәвештә исәпкә алырга кирәк.

5.6.4. Жирле традицион халык сәнгәтен үстерү өчен шартлар тудыру максатыннан, муниципаль районның административ үзәгендә жирлекара клуб учреждениеләре һәм мәгълүмати-методик үзәкләр урнаштыру тәкъдим ителә.

5.6.5. Шәһәр торак пунктларында укучылар һәм халык өчен жәяү йөрү мөмкинлегенә чикләрендә 500 метрдан да артаган күләмдә куллану өчен мәдәни-массакуләм һәм физкультура-сәламәтләндрү эшләрән оештыру өчен бердәм комплекслар булдыру тәкъдим ителә.

5.6.6. Мәдәният объектларын урнаштыру, массакуләм ял итү, ял итү һәм аларның параметрлары СНиП 2.07.01-89 Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү» нигезендә билгеләнә.

5.7. Социаль тәэминат һәм социаль яклау объектларында муниципаль район халкының норматив ихтыяжларын билгеләү, әлегә объектларны урнаштыру буенча тәкъдимнәр

5.7.1. Муниципаль район халкының социаль тәэминат һәм социаль яклау объектлары белән тәэмин ителеш дәрәжәсе тәкъдим ителә торган күрсәткечләр 15 таблицада китерелгән.

15 таблица

№ т/б	Объект исеме	Халыкның тәэмин ителешенең минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсе
-------	--------------	---

1	Халыкка социаль хезмэт күрсәтү комплекслы үзәкләре өйдә социаль хезмэт күрсәтү бүлекчәсе	Өлеге категориядәге гражданныр өчен 120 кешегә 1 объект
2	Социаль тернәкләндерүгә мохтаж балигы булмаганныр өчен махсуслаштырылган учреждениеләр	10 мең балага 1 объект
3	Мөмкинлекләре чикләнган балалар һәм яшүсмерләр өчен тернәкләндерү үзәкләре	шәһәр жирлегенә 1 объект, әмма мөмкинлекләре чикләнган 1 мең балага һәм яшүсмерләргә кимендә 1 объект.
4	Психоневрология интернаты	3 мең кешегә 1 урын
5	Балалар интернат-йортлары	3 мең кешегә 1 урын
6	Акылга зәгыйфь балалар өчен балалар интернат-йортлары	2 мең кешегә 1 урын
7	Ата-ана тәрбиясеннән мөхрүм калган балалар һәм яшүсмерләр өчен приют	Ата-ана тәрбиясеннән мөхрүм калган балалар һәм яшүсмерләр өчен 10 мең балага 1 объект
8	Яшьләр эшләре буенча органныр учреждениеләре	1 мең кешегә гомуми мәйданы 25 кв. метр; 1 мең кешегә 2 эш урыны

5.7.2. Халыкка социаль хезмэт күрсәтү үзәкләрен урнаштыру «Өлкән яшьтәге кешеләргә социаль хезмэт күрсәтү учреждениеләрен исәпләү һәм урнаштыру» 35-106-2003 СП таләпләренә туры китереп башкарыла.

5.7.3. Картлар һәм инвалидлар өчен интернат-йортлар урнаштыру өчен жир кишәрлекләре күләме объектның сыйдырышлыгына карап билгеләнә:

50 урын – 1 урынга 38 кв. метр;

100 урын – 1 урынга 27 кв. метр;

200 урын-1 урынга 20 кв. метр.

Картлар һәм инвалидлар өчен интернат-йортларны торак пунктлардан читтә урнаштыру мөмкин.

5.7.4. Балалар интернат-йортлары, шул исәптән акылга зәгыйфь балалар өчен интернат-йортлар өчен жир кишәрлекләре күләмен объектның сыйдырышлыгына карап кабул итәргә кирәк:

100 урын-1 урынга 80 кв. метр;

120 урын-1 урынга 60 кв. метр;

200 урын – 1 урынга 50 кв. метр.

5.7.5. Төнге яшәу урыннары, социаль адаптация үзәкләре өчен жир кишәрлекләре күләме объектның сыйдырышлығы нигезендә билгеләнә:

25 урын-1 урынга 9,8 кв. метр;

50 урын – 1 урынга 9,0 кв. метр;

100 урын – 1 урынга 9,0 кв. метр.

5.8. Физик культура һәм массакүләм спорт объектларында муниципаль район халкының норматив ихтыяжын билгеләү, әлеге объектларны урнаштыру буенча тәкъдимнәр

5.8.1. Физик культура һәм массакүләм спорт объектларында муниципаль район халкының норматив ихтыяжын билгеләүне халыкның төрле социаль-демографик төркемнәренә ихтыяжларын канәгатьләндерү зарурилыгы нигезендә гамәлгә ашырырга кирәк.

5.8.2. Әлеге объектларны урнаштыру башка шундый ук объектларның якынлыгын, транспорт элементларын оештыруны, урамнар, юллар һәм жәяүлеләр юллары челтәре белән үзара бәйләнешне исәпкә алып башкарылырга тиеш.

5.8.3. Физик культура һәм массакүләм спорт объектларын белем бирү мәктәпләренә һәм башка уку йортларының, ял һәм мәдәният учреждениеләренә спорт объектлары белән бергә алып бару рәхсәт ителә.

5.8.4. Балалар-яшүсмерләр спорт мәктәпләре һәм бассейннар өчен жир участогының күләме объектка 1,5-1,0 га тәшкил итәргә тиеш.

5.9. Көнкүреш һәм сәнәгать калдыкларын утильләштерү һәм эшкәртү объектларында муниципаль район халкының норматив ихтыяжларын билгеләү, әлеге объектларны урнаштыру буенча тәкъдимнәр

5.9.1. Көнкүреш калдыкларын жыю нормалары күрсәткечләрен 16 таблицада китерелгән СНиП 2.07.01-89 Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү» таләпләр нигезендә кабул итәргә кирәк.

Жыелган көнкүреш калдыкларының исәп-хисап санын даими (һәр 5 ел саен) факттагы мәгълүматлар буенча ачыкларга кирәк.

16 таблица

Көнкүрөш калдыктары төрлөрө	Елына 1 кешегә көнкүрөш калдыктары саны	
	кг	литр
Каты: су, канализация, үзөк жылылык һәм газ белән тээмин ителгән торак биналардан; башка торак биналардан	190 – 225	900 – 1000
	300 – 450	1100 – 2000
Ижтимагый биналарны исәпкә алып, каты көнкүрөш калдыктарының гомуми саны	280 – 300	1400 – 1500
Сыек калдыктар өчен чокырлар (канализация булмаганда)	–	2000 – 3500
Искәрмә. Калдыктарны туплау нормаларының зур әһәмиятен зур шәһәр торак пунктлары өчен кабул итәргә кирәк.		

5.9.2. Көнкүрөш һәм сәнәгать калдыктарын утильләштерү һәм эшкәртү объектларының урнашу урыннарын санитар нормаларга туры китереп, территорияне куллану мөмкинлекләрен бәяләү нигезендә хәл итәргә кирәк.

5.9.3. Муниципаль район территориясендә торак пунктлар төркемнәре өчен үзәкләштерелгән каты көнкүрөш һәм сәнәгать калдыктары полигоннарын урнаштыру тәкъдим ителә.

Полигоннарга хезмәт күрсәтү радиусы 15 километр тәшкил итә.

5.9.4. Каты көнкүрөш калдыктары полигоннарын урнаштыруны СП 42.13330 «СНиП 2.07.01-89 Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү», СанПиН 2.1.3684-21 "Шәһәр һәм авыл җирлекләре территорияләрен карап тотуга, су объектларына, эчәргә яраклы су һәм эчәргә яраклы су белән тээмин итүгә, туфракка, торак биналарга, җитештерү, җәмәгать биналарыннан файдалануга, санитария-эпидемияләргә каршы (профилактик) чаралар оештыру һәм үткәру буенча санитар-эпидемиологик таләпләр", Россия Федерациясе Төзелеш Министрлыгы тарафыннан 1996 елның 2 ноябрендә расланган каты көнкүрөш калдыктары полигоннарын проектлау, эксплуатацияләү һәм рекультивацияләү буенча Инструкция таләпләре нигезендә башкарырга кирәк.

5.9.5. Каты көнкүрөш калдыктары полигонын урнаштыру өчен җир кишәрлегенең күләме 1000 тонна көнкүрөш калдыктары өчен 0,02-0,05 га тәшкил итәргә тиеш.

5.9.6. Сәнэгать калдыкларын утильлөштерү һәм эшкертү объектлары СанПиН 2.1.3684-21 "Шәһәр һәм авыл җирлекләре территорияләрен карап тотуга, су объектларына, эчәргә яраклы суга һәм эчәргә яраклы су белән тәэмин итүгә, атмосфера һавасына, туфракка, торак биналарга, җитештерү, җәмәгать биналарын эксплуатацияләүгә, санитария-эпидемияләргә каршы (профилактика) чаралар үткөрүгә һәм үткөрүгә карата санитар-эпидемиологик таләпләр", СНиП 2.01.28-85 «агулы сәнэгать калдыкларын зарарсызландыру һәм күмү полигоннары. Проектлау буенча төп нигезләмәләр» таләпләре нигезендә проектлана

6. ИСӘП-ХИСАП КҮРСӨТКЕЧЛӨРЕН НИГЕЗЛӨҮ БУЕНЧА МАТЕРИАЛЛАР

6.1. Нормативлар түбәндәге норматив хокукий актлар таләпләренә туры китереп әзерләнде:

2004 елның 29 декабринән 190-ФЗ номерлы Россия Федерациясенә Шәһәр төзелеше кодексы;

«Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябриндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон;

«Татарстан Республикасында шәһәр төзелеше эшчәнлегенә турында» 2010 елның 25 декабриндәге 98-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы;

"2024 елга кадәр иҗтимагый инфраструктура, социаль хезмәт күрсәтүләре белән тәэмин ителешнең социаль гарантияләре дәрәжәсен билгеләү турында" 2009 елның 26 гыйнварындагы 42 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары (30.05.2013 елга үзгәрешләр белән)

6.2. Нормативларны әзерләгәндә түбәндәге норматив документлар кулланылды:

СНиП 2.07.01-89 «СНиП 2.07.01-89 Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү»;

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 елның 27 декабринән 1071 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасының шәһәр төзелешен проектлаштыру буенча Республика нормативлары

6.3. Нормативларны әзерләгәндә исәпкә алынды:

муниципаль район чикләрендә урнашкан муниципаль берәмлекләрнең социаль-демографик составы һәм халык тыгызлыгы;

Югары Ослан муниципаль районы комплекслы социаль-икътисади үсеш планнары һәм программалары;

муниципаль районның социаль-икътисадый үсеше фаразы;

табигать-климат шартлары;

муниципаль район чикләрендә урнашкан муниципаль берәмлекләренең жирле үзидарә органнары һәм кызыксынган затлар тәкъдимнәре

6.4. Нормативларның төп өлешендә муниципаль район халкы тәэмин ителешенең минималь рөхсәт ителгән минималь дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре һәм муниципаль район халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган кадәр үтемле булу дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре билгеләнгән муниципаль районның жирле әһәмияттәге объектлары исемлегенә, 29.2 статьяның 4 өлешендә күрсәтелгән Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы таләпләре, шулай ук нормативлар проектын эшләү буенча техник задание белән билгеләнгән.